

The Hellenic Society Prometheas

Τη γλώσσα μου έδωσαν Ελληνική

Το σπίτι φτωχικό στις αμμουδιές του Ομήρου.

Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου στις αμμουδιές του Ομήρου.

www.Prometheas.org

Οδυσσέας Ελύτης

Newsletter

February 2013

Prometheas Events

- Friday, February 15, 2013, 8:00 pm: "*Our Asia Minor Heritage*" by Ms Despina Skenderis-Fourniades at St. George Greek Orthodox Church, Bethesda, MD. For more info, see announcement.
- Sunday, March 24, 2013, 5:30 pm: *Greek Independence Day Celebration* at St. George Greek Orthodox Church, Bethesda, MD

Other Events and Announcements

Return to the Origins Greek Folk Dance Troupe, Saturday, March 9, 2013, 7:00 pm at Montgomery College, MD. For more info, see announcement.

Greek Independence Day Parade
on Fifth Avenue New York City
Sunday, April 7, 2013

BALTIMORE, MARYLAND — Colorful, traditional costumes and ethnic pride of both young and old will fill the streets of Baltimore on Sunday, March 24, 2013, at 2:00 PM, as the Greek-American Community commemorates Greek Independence Day with a festive parade in Baltimore's historic Greektown.

Call for Applications to AHIF's Fifth Annual College Student Foreign Policy Study Trip to Greece and Cyprus. The deadline to apply is April 15, 2013. For more info, see announcement.

The McLean Project for the Arts, Atrium Gallery Presents *GOLDRUSHed, Paintings by Thomas Stamatis Xenakis, January 17 - March 2, 2013.* For more info, see announcement.

Websites of the month

- *Ο Οδυσσέας Ελύτης περί Ευρώπης:*
http://www.youtube.com/watch?v=4rmdMGmwzGc&feature=player_detailpage
- Δείτε μια πάντοτε ενδιαφέρουσα πρόσφατη *συνέντευξη του Στέλιου Ράμφου:*
<http://www.skai.gr/player/TV/?MMID=235995>
- ΑΡΧΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ: <http://www.nt-archive.gr/>
- *Αξίζει να θυμόμαστε και να τιμάμε τον παλιό Ελληνικό κινηματογράφο.* Είναι η ζωντανή τοιχογραφία μιας εποχής που πέρασε και τυχεροί λογίζονται όσοι την έχουν ζήσει. Είναι σημαντικό κομμάτι της ιστορίας μας και του πολιτισμού μας, γι' αυτό ας φροντίσουμε να μη σβήσει ποτέ.
  - *Ο Θησαυρός του Μακαρίτη* -Γ. Βασιλειάδου - Αυλωνίτης -1959:
http://www.youtube.com/embed/BgTJW0DDWvk?feature=player_embedded
  - *Το Ξύλο βγήκε απο τον Παράδεισο* - Βουγιουκλάκη, Παπαμιχαήλ -1959:
http://www.youtube.com/embed/alckpOcGZXE?feature=player_embedded
  - *Της Κακομοίρας* - Χατζηχρήστος -1963:
http://www.youtube.com/embed/6MPIrIIyf74?feature=player_embedded
  - *Ο φίλος μου ο Λευτεράκης* -Ηλιόπουλος, Βουτσάς, Κοντού -1963:
http://www.youtube.com/embed/obIW7AnzDzk?feature=player_embedded

➤ *Η Κάλπικη Λίρα -Λογοθετίδης, Φωτόπουλος,Ο. Μακρής, Λαμπέτη, Χόρν -1955:*

http://www.youtube.com/embed/alckpOcGZXE?feature=player_embedded

Books

- "*Αποστολή ...το τίμημα*", [Πέτρου Α. Αλιβιζάτου](#)
- «*Αθήνα: Η πόλη - οι άνθρωποι - τα γεγονότα*» του Ιωάννη Μαζαράκη-Αινιάν που μόλις κυκλοφόρησε από την Ι.Ε.Ε.Ε. (<http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.dolce&id=20691> και φωτογραφίες: <http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.fwtografia&id=1986>)
- "*Το Κρυφό Σχολειό*" του Γ. Κεκαυμένου (Περισσότερα: <http://www.antibaro.gr/article/6577>, Αντίβαρο)

News Articles

A brief history of the feast of the three holy hierarchs

During the reign of the Emperor Alexius Comnenus (1081-1118), a controversy arose in Constantinople among men learned in the Faith and zealous for virtue about the three holy Hierarchs and Fathers of the Church, Basil the Great, Gregory the Theologian and John Chrysostom.

Some argued for Saint Basil [known as Basilians] above the other two because he was able, as none other, to explain the mysteries of the Faith, and rose to angelic rank by his virtues. Organizer of monastic life, leader of the entire Church in the struggle with heresy, austere and demanding shepherd as to Christian morals, in him there was nothing base or of the earth. Hence, said they, he was superior to Saint

Chrysostom who was by nature more easily inclined to absolve sinners.

The partisans of Saint Chrysostom [known as Johnites] retorted that the illustrious Archbishop of Constantinople had been no less zealous than Saint Basil in combatting vices, in bringing sinners to repentance and in raising up the whole people to the perfection of the Gospel. The golden-mouthed shepherd of matchless eloquence has watered the Church with a stream of homilies in which he interprets the divine word and shows its application in daily life with more accomplished mastery than the two other holy Doctors.

According to a third group [known as Gregorians], Saint Gregory the Theologian was to be preferred to the others by reason of the majesty, purity and profundity of his language. Possessing a sovereign mastery of all the wisdom and eloquence of ancient Greece, he had attained, they said, to such a pitch in the contemplation of God that no one had been able to express the dogma of the Holy Trinity as perfectly as he.

With each faction setting up one of the Fathers against the other two in this way, the whole Christian people were soon caught up in the dispute, which, far from promoting devotion to the Saints in the City, resulted in nothing but ill-feeling and endless argument.

Then one night the three holy Hierarchs appeared in a dream to Saint John Mauropus, the Metropolitan of Euchaita (5 Oct.), separately at first, then together and, speaking with a single voice, they said: "As you see, the three of us are with God and no discord or rivalry divides us. Each of us, according to the circumstances and according to the inspiration that he received from the Holy Spirit, wrote and taught what befits the salvation of mankind. There is not among us a first, a second or a third, and if you invoke one of us the other two are immediately present with him. Therefore, tell those who are quarrelling not to create divisions in the Church because of us, for when we were on earth we spared no effort to reestablish unity and concord in the world. You can conjoin our three commemorations in one feast and compose a service for it, inserting the hymns dedicated to each of us according to the skill and knowledge that God has given you. Then transmit it to the Christians with the command to celebrate it each year. If they honour us thus as being with and in God, we give them our word that we will intercede for their salvation in our common prayer." At these words, the Saints were taken up into heaven in a boundless light while conversing with one another by name [*PG* 120].

Saint John immediately assembled the people and informed them of this revelation. As he was respected by all for his virtue and admired for his powerful eloquence, the three parties made peace and every one urged him to lose no time in composing the service of the joint feast. With fine discernment, he selected January 30 as appropriate to the celebration, for it would set the seal to the month in which each of the three Hierarchs already had a separate commemoration.

The three Hierarchs — an earthly trinity as they are called in some of the wonderful troparia of their service — have taught us, in their writings and equally by their lives, to worship and to glorify the Holy Trinity, the One God in three Persons. These three luminaries of the Church have shed the light of the true Faith all over the world, scorning dangers and persecutions, and they have left us, their descendants, this sacred inheritance by which we too can attain to utmost blessedness and everlasting life in the presence of

God and of all the Saints.

With the Feast of the Three Hierarchs at the end of January — the month in which we keep the memory of so many glorious bishops, confessors and ascetics — the Church in a way recapitulates the memory of all the Saints who have witnessed to the Orthodox faith by their writings and by their lives. In this feast we honour the whole ministry of teaching of the holy Church, namely, the illumination of the hearts and minds of the faithful through the word of truth. So the feast of the three Hierarchs is, in fact, the commemoration of all the Fathers of the Church, those models of evangelical perfection which the Holy Spirit has raised up from age to age and from place to place to be new Prophets and new Apostles, guides of souls heavenward, comforters of the people and fiery pillars of prayer, supporting the Church and confirming her in the truth.

~Taken from *Mystagogy: The Weblog of John Sanidopoulos*

(<http://www.johnsanidopoulos.com/2010/01/history-of-feast-of-three-hierarchs.html>)

Μη με στέλνεις, μάνα, στην Αμερική

Του Νικου Γ. Ξυδακη

Στο τέταρτο ταξίδι μου στη Νέα Υόρκη, αξιόθηκα να επισκεφθώ το Ελις Αϊλαντ. Στο πλοίο, Γιαπωνέζες ντυμένες χάλι-τεκ Μπάρμπι φωτογραφίζονταν αδιάκοπα. Περιπλανηθήκαμε με δέος στις απέραντες αίθουσες και στα φωτογραφικά τεκμήρια, φουστανελάδες με μουστάκες, Εβραίοι χασιδίτες, μαντιλοδεμένες Βαλκάνιες με σαλβάρια. Κάθισα στον υπολογιστή να βρω στα αρχεία τα ίχνη του παππού μου, που είχε φτάσει εδώ έναν αιώνα πριν από μένα, μετανάστης και όχι περιηγητής. Τον βρήκα.

***

Τη 14η Μαρτίου 1911, ο παππούς μου Γεώργιος (Γιώρης) Ξυδάκης αποβιβάστηκε από το υπερωκεάνιο «Πατρίς», της Εθνικής Ατμοπλοΐας της Ελλάδος, στο Ελις Αϊλαντ της Νέας Υόρκης. Ήταν 29 ετών. Τον παρέλαβε ο αδελφός του Νικηφόρος και αναχώρησαν για το Spokane, Washington, στο βορειοδυτικό άκρο της αμερικανικής ηπείρου. Μου τύπωσαν τη σχετική σελίδα από το κατάστιχο.

Spokane, Washington. Τι να έκανε εκεί το 1911; Τόπος για κυνηγούς και χρυσοθήρες. Πού δούλεψε, πώς ζούσε; Ορυχεία, υλοτομία, σιδηρόδρομοι; Λίγο απ' όλα.

Δύο χρόνια αργότερα, ο Γεώργιος επέστρεψε στη γενέτειρά του Μύκονο. Παντρεύτηκε την Κατερίνα Γαλάτη, καταγόμενη από οικογένεια μαστόρων του Αϊβαλιού, τάζοντάς της ότι θα την πάρει στην Αμερική. Αντ' αυτού, ο Γ.Ξ. αφοσιώθηκε στην καλλιέργεια των μυκονιάτικων αμπελιών, πατρογονικών από τον 17ο αιώνα, και στην αγροκτηνοτροφία στις Μεγάλες Δήλες (Ρήνεια).

Θεοσεβής και πράος, έχων στην έρημο Ρήνεια ως απογευματινή συντροφιά ένα εξημερωμένο γεράκι (τον «Ζουγανέλο»), έκανε έξι παιδιά, δεκάδες εγγόνια και δισέγγονα, κι έφτασε τα

ενενήντα τρία, πίνοντας μαύρο κρασί και καπνίζοντας μισαδάκια Εθνος άφιλτρο σε καλαμένα πίπα.

Πολλές δεκαετίες μετά το μόνον της ζωής του ταξίδιον, έλεγε στα εγγόνια του ότι όπου να 'ναι θα ξαναπάει στην Αμερική, υπαιτισσόμενος τον Άλλο Κόσμο. Τέτοια, σκοτεινή, ήταν η Νέα Γη στην εμπειρία του. Ο αδελφός του Νικηφόρος δεν επέστρεψε ποτέ ούτε έμαθαν πότε πέθανε. Η γιαγιά μου η γαλανομάτα μέχρι που απόθανε, στα ενενήντα εφτά της, έλεγε: Ο κύρης σας με εγέλασε και αντί να με πάει στην Αμερική, μ' έκλεισε στο χωριό.

***

Ενας αιώνας από το πρώτο κύμα μετανάστευσης· μισός αιώνα από το δεύτερο. Η ξενιτιά έχει περιοδικότητα μισού αιώνα. Τώρα άρχισε το τρίτο κύμα. Στα δικά μας χρόνια, για δύο γενιές περίπου, η ξενιτιά έστεκε μισοαπολιθωμένη στα δημοτικά τραγούδια, στα ρεμπέτικα του μετανάστη Κατσαρού τον Μεσοπόλεμο, και στα λαϊκά του 1960. «Ξενιτεμένο μου πουλί και παραπονεμένο / η ξενιτιά σε χαίρεται κι εγώ 'χω τον καημό σου / Τα ξένα τρών τα νιάτα σου, τρώνε την λεβεντιά σου», και «Μη με στέλνεις μάνα στην Αμερική / θε να μαραζώσω, να πεθάνω εκεί».

Την είχαμε απωθήσει. Μάλιστα ως μοντέρνοι και κοσμοπολίτες, χλευάζαμε τη νοσταλγία των αποδήμων, τον παλαιάς κοπής πατριωτισμό τους, το kitsch των μπρούκλινδων, τα γκρικλις της Αστόριας και της Μελβούρνης. Τους θεωρούσαμε καθυστερημένους, κολλημένους στα χρόνια της φτώχης πικρής Ελλάδας, όπως την άφησαν όταν μίσησαν για να επιζήσουν. Διότι εν τω μεταξύ η χώρα αναπτύχθηκε, τόσο που οι Ελλαδίτες της ευμάρειας να πηγαίνουν στη Νέα Υόρκη για ψώνια και να τα βρίσκουν όλα φτηνά με το ισχυρό ευρώ τους. Εως πρόσφατα.

Αυτά τα πρόσφατα χρόνια οι Ελλαδίτες υποδέχονταν άλλους φτωχούς αναγκεμένους, εκατοντάδες χιλιάδες μετανάστες, για τις βαριές δουλειές, χωρίς πράσινη κάρτα, χωρίς χαρτιά. Παράνομοι μα χρήσιμοι, όπως ο σχεδόν μυθιστορηματικός Ανδρέας Κορδοπάτης, που απεπέμφθη στα λιμάνια εισόδου, δούλεψε, απελάθηκε και ξαναπροσπαθούσε αδιάκοπα να πάει στην Αμερική. «Ταξίδενα τριάμισι μερόνυχτα. Χωρίς φίλους, χωρίς Έλληνες να κουβεντιάζω, μόνος μου σαν σακί δεμένο» (Θανάσης Βαλτινός, «Συναξάρι Ανδρέα Κορδοπάτη»). Φοβισμένοι και σκοτεινοί, όπως ο Τσερκεζής στο Λος Αντζελες: «Οι φίλοι μου με ηρώτων τι είχα και διατί τόσο σκεπτικός, αφού άλλοτε όταν ευρισκόμεθα εις τας Αθήνας ήμην πάντοτε εύθυμος και διασκεδαστικός εις την παρέαν, διατί τώρα μελαγχολώ;» (Σάββας Τσερκεζής, «Ημερολόγιον του βίου μου: Αρχόμενον από του 1886»).

Ανά πενήντα έτη ξεριζωμός και ξαναρίζωμα. Ο φίλος ποιητής Νίκος μου απαγγέλλει Λόρκα καθώς νυχτοπερπατάμε στο Μπάτερι, και Νικόλα Κάλα στην Αστόρια· ο Στέλιος μου δείχνει πού ήταν τα ελληνικά ανθοπωλεία και τα tenements, οι εργατικές πολυκατοικίες του πρώτου κύματος· ο Βαγγέλης μου αποκαλύπτει τις ενορίες και τους μπιζνεσμεν της Φιλαντέλφια. Ριζώματα σε ντάινες και Ivy League πανεπιστήμια: το τρίτο κύμα είναι γιατροί, μηχανικοί, υπερπροσοντούχοι επίλυδες και ικέτες. Κάθε πενήντα χρόνια, η Πατρίς ξεβράζει ένα κύμα νοσταλγών.

http://www.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_kathpolitics_1_30/12/2012_476405

Αγωνία για τις έδρες ελληνικών σπουδών

Ανθρωποι που γνωρίζουν καλά το σημερινό πανεπιστημιακό γίνεσθαι στη Βρετανία καταθέτουν τις δικές τους προτάσεις

Της Μαργαρίτας Πουρναρα

Τους τελευταίους μήνες, άσημοι και διάσημοι φίλοι της Ελλάδας, Έλληνες φοιτητές στην Αγγλία, ευαισθητοποιημένοι πολίτες, συνυπογράφουν διάβημα προς το περίφημο Πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ ώστε να μην καταργηθεί η διδασκαλία της Νεοελληνικής, Ιστορίας, Γλώσσας και Λογοτεχνίας. Η εκστρατεία έχει καταφέρει να συσπειρώσει αρκετές δυνάμεις που ήταν ως τώρα σε ύπωση. Κανείς όμως δεν μπορεί να γνωρίζει αν τελικά θα έχει αίσιο τέλος, δεδομένου ότι το 2012 συνταξιοδοτήθηκε ο διδάσκων καθηγητής Ντέιβιντ Χόλτον, το αρχικό κληροδότημα δεν επαρκεί για την οικονομική κάλυψη, ενώ το ελληνικό κράτος αντιμετωπίζει τις εξελίξεις αυτές με έλλειψη πόρων και αμηχανία για το τι πρέπει να γίνει. Και, κυρίως, με απουσία οποιουδήποτε σχεδίου συντονισμένης δράσης.

Η απειλή δεν εστιάζεται μονάχα στο Κέμπριτζ. Πριν από λίγο καιρό, πραγματοποιήθηκε ακόμα μία καμπάνια διάσωσης, για το αντίστοιχο τμήμα του King's College, το οποίο συνδέεται με την ιστορική Έδρα Κοραή. Οι περικοπές που έκανε το πανεπιστήμιο σε όλα του τα τμήματα είχαν ως αποτέλεσμα να απορροφηθεί τελικά από το Κέντρο Ελληνικών Σπουδών. Η ακτινοβολία του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού στη Βρετανία, μια χώρα με ιδιαίτερη παράδοση στην ποιοτική εκπαίδευση και με έντονη παρουσία ελληνικού φοιτητικού στοιχείου, μειώνεται διαρκώς.

Είναι λοιπόν σαφές ότι θα πρέπει να ανασχεδιαστεί η εθνική πολιτική για τις έδρες ελληνικών σπουδών, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί -με μια συνεργασία κράτους και ιδιωτών- η οικονομική τους βιωσιμότητα. Ταυτόχρονα θα αναζωογονηθεί το ενδιαφέρον για τη σύγχρονη Ελλάδα, η οποία μοιάζει σχεδόν αόρατη μπροστά στη λάμψη της κλασικής αρχαιότητας και του Βυζαντίου. Η «Κ» μίλησε για το θέμα αυτό με ανθρώπους που γνωρίζουν καλά το σημερινό πανεπιστημιακό γίνεσθαι στη Βρετανία και διαθέτουν στενούς δεσμούς με την ελληνική κοινότητα του Λονδίνου, της οποίας η οικονομική στήριξη σε αυτά τα εγχειρήματα έχει προσφάτως ατονήσει.

Ωρα για αναδιοργάνωση

Ο Μιχάλης Μόσχος, αντιπρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Λονδίνου και συντονιστής της επιτροπής του διεθνούς βραβείου «The John D. Criticos Prize» για ελληνικά πολιτιστικά θέματα, ασχολείται τα τελευταία τριάντα χρόνια με την παρουσία του ελληνικού πολιτισμού σε βρετανικά πανεπιστημιακά ιδρύματα. Επισημαίνει στην «Κ»: «Το 1922, οι ισχυροί Έλληνες του Λονδίνου, Χιώτες στην πλειονότητά τους, αντιλήφθηκαν ότι η Έδρα Κοραή, που μόλις είχαν ιδρύσει, θα έπρεπε να δοθεί σε μια εξέχουσα προσωπικότητα. Είχαν συνειδητοποιήσει ότι αυτό υπαγόρευε το συμφέρον της χώρας μας στο εξωτερικό, την εποχή που η Βρετανία πρωτοστατούσε διεθνώς και η μικρασιατική καταστροφή κατέλυε φιλελληνικά ερείσματα. Με αυτά τα κριτήρια επελέγη ο διάσημος ιστορικός Αρνολντ Τόινμπι. Επρόκειτο για μια κίνηση πρωτοποριακή για την εποχή εκείνη. Σήμερα, που περνάμε μεγάλες δυσκολίες και ο απανταχού ελληνισμός βιώνει την υποβάθμιση του κύρους της χώρας, θα έπρεπε το ελληνικό κράτος να αντιμετωπίσει το θέμα με

ανάλογα μεγάλη σοβαρότητα και διορατικότητα».

Τούτο δεν σημαίνει ότι σε μια περίοδο τέτοιας κρίσης οφείλει να χρηματοδοτήσει εξ ολοκλήρου τις έδρες αυτές. «Όμως δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι αλλιώς συναλλάσσονται τα πανεπιστήμια με τους ιδιώτες, όσο πλούσιοι και αν είναι, και αλλιώς με τα κράτη», μας εξηγεί. «Ας ηγηθεί η ελληνική Πολιτεία μιας εθνικής πρωτοβουλίας με όραμα και σωστό σχεδιασμό, που θα θεραπεύσει τη δυσπιστία των ομογενών, την απροθυμία τους να συμβάλουν με δωρεές. Ας δώσει φορολογικές ελαφρύνσεις σε όσους αποφασίσουν να βάλουν το χέρι στην τσέπη. Ας προωθήσει ταλαντούχους νέους Έλληνες ακαδημαϊκούς, οι οποίοι θα μπορούσαν να στελεχώσουν τις θέσεις αυτές. Ας προβλέψει πως θα υπάρχει θεματολογική και χρονική αλληλοκάλυψη ανάμεσα στις έδρες, για να προβάλλεται και η σύγχρονη Ελλάδα από την Επανάσταση του 1821 και μετά. Έτσι θα ωθήσει τα βρετανικά πανεπιστήμια να μη βλέπουν τα τμήματα Ελληνικών Σπουδών ως εύκολα θύματα στον βωμό της λιτότητας. Να παραδειγματιστούμε από τη δουλειά που κάνουν αντίστοιχα τμήματα στις ΗΠΑ, όπως στο Πρίνστον, στον τομέα της οργάνωσης και της διδασκαλίας».

Οικονομική κακοδαιμονία

Ο Πολ Κάρτλετζ είναι καθηγητής Ελληνικής Ιστορίας στην Έδρα Λεβέντη στο Πανεπιστήμιο του Κέιμπριτζ. Υπογραμμίζει στην «Κ» ότι η οικονομική κακοδαιμονία πλήττει ακόμα και τα πιο ισχυρά πανεπιστήμια: «Σε αυτόν τον παράγοντα οφείλεται η απόφαση να κλείσουν τμήματα και όχι στο ότι η Ελλάδα έχει κακή εικόνα διεθνώς. Επίσης ζούμε στην εποχή των ψηφιακών μέσων που ισχυροποιούν την πρωτοκαθεδρία των αγγλικών και σκοτώνουν όλες τις άλλες σύγχρονες γλώσσες, ακόμα και τα γαλλικά. Οι Βρετανοί εν γένει δεν φημίζονται για το ταλέντο τους στις ξένες γλώσσες. Είναι ντροπή να αποκόψουμε την σύγχρονη απόληξη μιας πανάρχαιας γλώσσας όπως η ελληνική και να μην διδάσκονται στα καλά βρετανικά πανεπιστήμια. Είναι η λαλιά μέσα από την οποία σμιλεύτηκαν ιδέες και συνειδήσεις. Κάθε περίοδος της ελληνικής ιστορίας αξίζει να μελετηθεί εντατικά. Αν θέλουμε όμως να είμαστε πραγματιστές, πρέπει να παραδεχθούμε ότι φθίνει ο αριθμός των φοιτητών που ενδιαφέρονται για τα νέα ελληνικά. Οπότε θα χρειαστεί να γίνει μια γερή οικονομική ενίσχυση ώστε να διατηρηθεί η διδασκαλία τους στο Κέιμπριτζ».

Μήπως για την έλλειψη ενδιαφέροντος φταίει και ο τρόπος που γίνονται τα μαθήματα; Κάποιες έδρες ελληνικών σπουδών στην ΗΠΑ, όπως η έδρα Καβάφη στο Αν Αρμπορ του Μίσιγκαν, γνωρίζουν άνθηση. «Είναι αλήθεια ότι κάνουν καλή δουλειά», τονίζει ο Κάρτλετζ. «Αυτό που με απογοητεύει περισσότερο είναι το γεγονός ότι οι εύποροι Έλληνες και ισχυρά ελληνικά ιδρύματα δεν δείχνουν ζήλο να στηρίξουν την ελληνική ακαδημαϊκή παρουσία στην Βρετανία».

«Το θέμα για την Ελλάδα δεν είναι μόνο οικονομικό»

Φαντάζομαι ότι αν πήγαινε κάποιος σήμερα στον Έλληνα υπουργό Οικονομικών να του πει ότι χρειάζεται να δαπανηθούν 2 - 3 εκατομμύρια στερλίνες για να εξασφαλιστεί η ύπαρξη μιας έδρας Ελληνικών Σπουδών στη Βρετανία, θα τον θεωρούσε τουλάχιστον παρανοϊκό. Είναι σαφές ότι υπάρχουν άλλες προτεραιότητες. Τούτο όμως δεν σημαίνει ότι δεν μπορούν να προέλθουν τα χρήματα από άλλες πηγές» λέει στην «Κ» ο Ρόμπιν Λέιν Φοξ, από τους θερμότερους φίλους της Ελλάδας, ο οποίος διδάσκει αρχαία ιστορία στην Οξφόρδη και θεωρείται η μεγαλύτερη αυθεντία στον Μ. Αλέξανδρο και τη μακεδονική δυναστεία διεθνώς. Η έκθεση που διοργάνωσε στην Οξφόρδη με την αρχαιολόγο Αγγελική Κοτταρίδη έσπασε κάθε ρεκόρ προσέλευσης τόσο στο

Ashmolean Museum όσο και αργότερα στο Λούβρο.

Για τον καθηγητή Φοξ, ένας από τους πιο σημαντικούς παράγοντες είναι να βρεθούν τρεις - τέσσερις χαρισματικές προσωπικότητες που θα αναλάβουν να διδάξουν στα τμήματα Ελληνικών Σπουδών και θα προσελκύσουν με τη σειρά τους λαμπρούς φοιτητές. «Αυτοί οι καθηγητές θα αναδείξουν τα υποφωτισμένα σύγχρονα σημαντικά θέματα. Η Τουρκία κερδίζει πόντους στην ακαδημαϊκή κοινότητα γιατί διαθέτει εξαιρετικά αρχαία και ερεθιστικά θέματα για τους μελετητές της. Δυστυχώς τις τελευταίες δεκαετίες, η ιστορία αναλύθηκε περισσότερο από την πτυχή των πολιτισμικών της προεκτάσεων και πολιτικών κινήματων, όπως λ. χ. ο φεμινισμός, και λιγότερο από την πλευρά καθοριστικών γεγονότων. Κάπως έτσι η σύγχρονη Ελλάδα έμεινε έξω από τη στόχευση των ερευνητών», υπογραμμίζει. «Το θέμα δεν είναι μόνον οικονομικό. Χρειάζεται προσπάθεια σε πολλά επίπεδα για να λειτουργήσει καλά μια έδρα στο ανταγωνιστικό περιβάλλον ενός άριστου βρετανικού πανεπιστημίου. Η δική μου εισήγηση θα ήταν να διαχωριστεί η σύγχρονη Ελλάδα από το Βυζάντιο, το οποίο έχει μελετηθεί επαρκώς, να βρείτε εξέχοντες διδάσκοντες και να πείσετε τους ομογενείς να σας ενισχύσουν οικονομικά. Το ελληνικό κράτος πρέπει να πρωτοστατήσει σε αυτή την προσπάθεια, να την συντονίσει, να συνδράμει οικονομικά, να απευθυνθεί με σωστό τρόπο στους πολιτιστικά ευαίσθητους φορείς και τα κατάλληλα πρόσωπα. Όλες οι κυβερνήσεις αυτό κάνουν για να προβάλουν τον πολιτισμό τους».

Πολιτιστική διπλωματία

«Η Ελλάδα έχει ανάγκη τη θετική της παρουσία στη λαμπρή ακαδημαϊκή σκηνή της Βρετανίας» λέει ο Νίκος Μουζέλης, επίτιμος καθηγητής στο LSE. «Είναι η καλύτερη πολιτιστική διπλωματία που επηρεάζει τομείς όπως η οικονομία και η πολιτική. Ας βάλουμε τα δυνατά μας να εμπνευστούμε και να εφαρμόσουμε ένα εθνικό σχέδιο».

«Mamma Mia» και αρχαία Ελλάδα

Ο γεννημένος το 1968 Τομ Χόλαντ, ένας συγγραφέας με εξαιρετική γνώση της κλασικής παιδείας, αν και ανήκει στη νέα γενιά, έχει κάνει διασκευές έργων του Ηροδότου και του Θουκυδίδη για το ραδιόφωνο του BBC. Είναι άριστος γνώστης της αρχαίας Ελλάδας και της παρούσας δύσκολης συγκυρίας για τα βρετανικά πανεπιστήμια. «Υπάρχει βαθιά αγάπη για την Ελλάδα στην καρδιά των Βρετανών, όλων των κοινωνικών τάξεων. Από τους πλούσιους και ισχυρούς που μαθαίνουν για την κλασική αρχαιότητα και τον Λόρδο Βύρωνα στα ιδιωτικά σχολεία έως τους λαϊκούς Βρετανούς που έρχονται στα νησιά με φθηνά πακέτα διακοπών και χάρηκαν για την εκδοτική επιτυχία της Βικτόρια Χίσλοπ. Τούτο σημαίνει πρακτικά ότι υπάρχουν δύο δεξαμενές, από τις οποίες θα μπορούσαν να βρεθούν φοιτητές για τμήματα Ελληνικών Σπουδών. Δεν έχει σημασία πώς και γιατί πυροδοτείται το ενδιαφέρον κάποιου για μια χώρα, μια κουλτούρα ή μια ιστορία. Ακόμα και αν ήταν το μιούζικαλ “Mamma Mia” ή το “Μαντολίνο του λοχαγού Κορέλι”. Προσθέστε και εκείνους που λατρεύουν την αρχαία Ελλάδα και θα δείτε ότι υπάρχει γόνιμο έδαφος. Είμαι πεπεισμένος ότι οι σωστές κινήσεις θα φέρουν καλά αποτελέσματα και ότι σύσσωμη η κοινότητα των ακαδημαϊκών που ασχολείται με την αρχαία Ελλάδα θα στηρίξει κάθε προσπάθεια που αφορά τα νέα ελληνικά».

Οι αλήθειες του Μάνου Χατζιδάκι

Ήταν ενεργός πολίτης και πάντα αιρετικός, λέει ο γιος του Γιώργος, με αφορμή τη νέα μεγάλη προσφορά της «Κ»

Της Γιωτας Συκκα

Το 2012 ήταν μια από τις καλύτερες χρονιές για το έργο του Μάνου Χατζιδάκι. Σημαντικοί τροβαδούροι, νέοι συνθέτες και αυτοσχεδιαστές της τζαζ έκαναν αλληπάλληλα αφιερώματα με τα τραγούδια του, από το Ηρώδειο και το Μέγαρο Μουσικής μέχρι αθηναϊκές μπουάτ, επαρχιακές αίθουσες και την κρατική ραδιοφωνία. Και δεν υπήρχε κανείς που να μην τον επικαλέστηκε τώρα που η κρίση μάς επαναφέρει στα πιο ουσιαστικά. Ιδίως η προφητική προειδοποίησή του για την έξαρση του νεοφασισμού, όχι μόνο γύρω μας αλλά και μέσα μας, έγινε πλέον κτήμα των πολλών.

Τι ειρωνεία, που όλα αυτά συμβαίνουν 18 χρόνια μετά τον θάνατο του κορυφαίου συνθέτη, ενώ, όσο ζούσε, η απαιτητική στάση του απέναντι στο τραγούδι και στην πολιτεία δεν ήταν καθόλου βολικές για πολλούς που σήμερα τον οικειοποιούνται. Πιστός στις αρχές του Χατζιδάκι, ο γιος του, ο οποίος έζησε κοντά του από την εφηβεία του, μας μιλάει σήμερα για τις αλήθειες που τον χαρακτήριζαν. Αφορμή για τη συνάντησή μας με τον Γιώργο Χατζιδάκι είναι η νέα μεγάλη προσφορά της «Κ», που συνεχίζει εκείνη του 2010 και αποτελείται από οκτώ εκδόσεις: «Ο Μεγάλος Ερωτικός / Χωρίον ο πόθος», «Οι μπαλάντες της οδού Αθηνάς», «Ποτέ την Κυριακή», «Η εποχή της Μελισσάνθης», «Ο κύκλος του C.N.S. / Καπετάν Μιχάλης / Οι γειτονιές του φεγγαριού», «Τα παράλογα», «Τα πέριξ», «Ο οδοιπόρος / το μεθυσμένο κορίτσι & ο Αλκιβιάδης». Από τα σημαντικότερα έργα όχι μόνο του Μάνου Χατζιδάκι αλλά και του ελληνικού τραγουδιού του 20ού αιώνα. Δίσκοι που καταδεικνύουν πως το ποιητικό επίτευγμα ενός ανθρώπου, η διεθνής ελληνικότητα, αγαπήθηκε και ανανέωσε τη μυθολογία ενός ολόκληρου λαού. Τι είναι, εν τέλει, αυτό που κάνει τη μουσική του τόσο επίκαιρη;

«Το ταλέντο δεν εξηγείται», λέει ο Γιώργος Χατζιδάκις. «Νομίζω ότι ασχολούνται τόσο πολύ με το έργο του, γιατί ανακαλύπτουν εκ νέου το αληθινό αίσθημα της μουσικής του».

– Ομως, δεν επικαλούνται μόνο την τέχνη του, αλλά και τις τοποθετήσεις του για την πολιτική και την κοινωνία. Καμία ρήση δεν είναι πιο επίκαιρη από εκείνη για την όψη του τέρατος που κινδυνεύουμε να συνηθίσουμε.

– Ήταν ενεργός πολίτης, κατά συνέπεια ζούσε αληθινά αυτό που συνέβαινε γύρω του και ερμήνευε τις καταστάσεις δίχως σκοπιμότητα, με ευαισθησία και τόλμη. Ελεγε

ότι η ανθρώπινη περιπέτεια είναι πάντα ίδια. Το μέσον αλλάζει και η μόδα.

– Από την άλλη, όταν μιλούσε για τον λαϊκισμό του ΠΑΣΟΚ, τον κίνδυνο να γίνει η Ν.Δ. παράταξη αποστράτων αν δεν ανανεωθεί, την εξουσία, την Ευρωπαϊκή Ένωση, «μια άλλου είδους σκλαβιά», κ.ά., έμοιαζε αιρετικός ή δεν εισακουόταν. Αισθανόταν και ο ίδιος αυτή την περιθωριοποίηση τα τελευταία χρόνια;

– Οχι, γιατί από νέος είχε την ίδια τοποθέτηση απέναντι στη ζωή. Ήταν πάντα αιρετικός. Στο περιθώριο, βέβαια, τον τοποθετούσαν οι άλλοι. Ο βασικός λόγος είναι ότι δεν διαπλεκόταν. Μπορεί να είχε σχέσεις με ισχυρούς ανθρώπους του συστήματος όπως ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, αλλά δεν τους χαριζόταν. Διατηρούσε την ανεξαρτησία του, δεν φοβόταν.

– Πώς αντιμετώπιζε την ελληνική πραγματικότητα;

– Μην ξεχνάτε ότι στην τελευταία συνέντευξη της ζωής του, που έδωσε από κοινού στην «Καθημερινή» και την «Ελευθεροτυπία», είχε δείξει ότι αισθανόταν τι έρχεται. Ήταν ένας άνθρωπος ανήσυχος, ζωντανός, δυναμικός, που μελαγχολούσε με τη χρεοκοπημένη προοπτική μας. Από τη δεκαετία του '70 έλεγε πως, έτσι όπως πάμε, θα καταλήξουμε γκαρσόνια της Ευρώπης.

– Θυμάμαι ότι έστειλε επιστολές στις εφημερίδες όταν κάτι τον ενοχλούσε. Πώς λειτουργούσε σε αυτές τις καταστάσεις;

– Ο Μάνος θύμωνε με την ασχήμια, την αθλιότητα, την παρακμιακή κατάσταση. Βέβαια, δεν αισθανόταν απαισιόδοξος, γιατί θεωρούσε ότι το αντίβαρο σε αυτά είναι τα αληθινά συναισθήματα και οι δημιουργικές πράξεις. Γι' αυτό παρενέβαινε και ο ίδιος. Δεν ήταν πολιτικό το κίνητρό του.

– Είχε διαμαρτυρηθεί για την προκατάληψη εναντίον των αναρχικών, την αντιμετώπιση των χρηστών και συγχρόνως υποστήριζε την πολιτική του θέση. Είχε μιλήσει για τον νεοναζισμό και τον εθνικισμό λίγους μήνες πριν από τον θάνατό του, με αφορμή μια αντιναζιστική συναυλία της Ορχήστρας των Χρωμάτων.

– Γνώριζε καλά ότι το τέρας πάντα παραμονεύει. Ο ίδιος αισθανόταν ότι όφειλε να είναι ενεργοποιημένος κάθε μέρα, όχι με μια κομματική τοποθέτηση ή μια δογματική αντίληψη. Ο Χατζιδάκις έπαιρνε τα θετικά στοιχεία της Αριστεράς, τα καλά της Δεξιάς, του κέντρου. Εκτός από μια περιοχή: του φασισμού. Τον απεχθανόταν. Τον τοποθέτησαν σε όλη τη ζωή του στον χώρο της Δεξιάς. Ήταν ένας άνθρωπος πολυσυλλεκτικός, κατά συνέπεια οικουμενικός.

– Στην ουσία, πρόβλεψε αυτό που ζούμε σήμερα με τη Χρυσή Αυγή.

– Η Χρυσή Αυγή είναι η χειρότερη και πιο σκοτεινή πλευρά του εαυτού μας, ό,τι ήταν κάποτε ο αυριανισμός. Φτηνές πλευρές είναι και τα δύο. Και οι δύο

βιαιοπραγούν, ο τρόπος αλλάζει.

Ανέκδοτο υλικό στο αρχείο του

– Ως κληρονόμος του, προσπαθήσατε πολλές φορές για τη σωτηρία του αρχείου του. Απογοητευθήκατε από το κράτος και τους ιδιώτες;

– Από το κράτος δεν απογοητεύθηκα, γιατί ήξερα ότι δεν πρόκειται να κάνει τίποτα. Ο Μάνος δεν εξυπηρέτησε ποτέ την πολιτεία κι εκείνη τον εκδικήθηκε. Συνάντησα σχεδόν όλους του πρώην υπουργούς Πολιτισμού, που μου μιλούσαν θριαμβευτικά για τον Χατζιδάκι και την ύψιστη σημασία του θέλοντας να εκμεταλλευθούν μια στιγμιαία σχέση. Από εύπορους ιδιώτες δεν ξέρω, ίσως να υπάρχει κάποιος που να διακρίνει τη σημασία του έργου του, αλλά ουσιαστικά οι εύποροι Έλληνες είναι μορφωμένοι, με πολλά πτυχία, αλλά ακαλλιέργητοι. Ενδιαφέρον βέβαια είχαν εκφράσει για το αρχείο ξένα πανεπιστήμια, αλλά δεν θέλω να φύγει από την Ελλάδα. Θα είναι ντροπή.

– Εκτός από τις χειρόγραφες παρτιτούρες, το μουσικό αρχείο, τα πιάνο του, τα ανέκδοτα ημερολόγιά του, τους πίνακες ζωγραφικής που συνδέονται με το έργο του, τι άλλο περιέχει το αρχείο;

– Ανέκδοτο υλικό, όπως σκόρπια τραγούδια, κινηματογραφικές και θεατρικές μουσικές. Είτε εκδοθούν από τον «Σείριο» είτε από αλλού, θα είναι με τις προδιαγραφές του. Πάντως, το 2013 και για τα επόμενα πέντε χρόνια θα παρουσιαστούν κατά κύριο λόγο σε συναυλίες έργα του για μπαλέτο, πιανιστικά, κύκλοι τραγουδιών, αλλά και ανέκδοτα, όπως δύο σουίτες από τις ταινίες «Faccia di spria», και «Martlet's tale» τον Σεπτέμβριο στο Ηρώδειο, ενώ θα ήθελα να παρουσιαστούν και μουσικές που έγραψε για το θέατρο, στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου.

– Γιατί αποχωρήσατε από το τελευταίο δημιούργημά του, την Ορχήστρα των Χρωμάτων, το 2000;

– Διότι έβλεπα ότι η ορχήστρα χρησιμοποιείται ως όχημα προσωπικών επιδιώξεων και φιλοδοξιών. Την εξευτέλισαν οι διοικούντες και οι διευθύνοντες. Αυτό το θαυμάσιο εγχείρημα το διαχειρίστηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε έφτασαν σε μια πλήρη παρακμή. Χρεοκόπησαν την Ορχήστρα των Χρωμάτων, παίρνοντας «διαπλεκόμενα» δάνεια στο όνομα του Μάνου Χατζιδάκι.

– Πολλοί μιλούν γι' αυτόν με μια οικειότητα που, όταν ζούσε, δεν την είχαν και σε άλλες περιπτώσεις διασκευάζουν το έργο του όχι πάντα με επιτυχία.

– Όταν υπάρχει ταλέντο, αντίστοιχο είναι και το αποτέλεσμα κι όταν λείπει, τότε είναι από μέτριο έως κακό. Η αλήθεια είναι πως βγαίνουν διάφοροι συνθέτες, μουσικοί, τραγουδιστές και λένε για εκείνον. Θέλοντας να συνδέσουν το όνομά τους μαζί του, αυθαιρετούν είτε μουσικά είτε λεκτικά. Οφείλουν να είναι προσεκτικοί,

διότι ενδεχομένως να «αναγκαστώ» να πω δημόσια ποια ήταν η γνώμη του Χατζιδάκι γι' αρκετούς απ' αυτούς, οι οποίοι κατά μείζονα λόγο δεν τον γνώριζαν.

Σαν τον φούρναρη στην Κρήτη

– Μια ιστορία που δείχνει τι ήταν πραγματικά ο Μ.Χ.;

– Μια ιστορία... Να, ήμασταν στην Κρήτη, όταν πηγαίνοντας σε ένα χωριό στα βουνά, μάς σταμάτησε σε μια πλατεία η μυρωδιά φρεσκοψημένου ψωμιού. Ο Μάνος εντόπισε τον φούρνο και ρώτησε τη φουρνάρισσα πώς φτιάχνει τόσο μυρωδάτο ψωμί. Εκείνη του απάντησε ότι το έκανε ο άντρας της. Φώναξέ τον, της ζήτησε. «Πώς φτιάχνεις τόσο υπέροχο ψωμί;» ρώτησε κι εκείνον. «Τι να σας πω, εγώ κάθε βράδυ ονειρεύομαι πως φτιάχνω το πιο νόστιμο ψωμί του κόσμου», απάντησε ο φούρναρης. «Αυτό ακριβώς κάνω κι εγώ με τη μουσική», μας είπε τότε ο Χατζιδάκις.

- Την Κυριακή 13 Ιανουαρίου, με την «Καθημερινή» θα κυκλοφορήσει το cd «Ο Μεγάλος Ερωτικός / Χωριόν ο πόθος». Θα ακολουθήσουν, τις επτά επόμενες Κυριακές: «Οι μπαλάντες της οδού Αθηνάς», «Ποτέ την Κυριακή», «Η εποχή της Μελισσάνθης», «Ο κύκλος του C.N.S. / Καπετάν Μιχάλης / Οι γειτονιές του φεγγαριού», «Τα παράλογα», «Τα πέριξ», «Ο οδοιπόρος / το μεθυσμένο κορίτσι & ο Αλκιβιάδης».

Ημερομηνία : 5/1/13
Copyright: <http://www.kathimerini.gr>

Εφημερίδα "Μακεδονία"

Γ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ «Ζω με τη σκέψη του μέλλοντος, το παρόν μου κατήντησε ξένο και αδιάφορο»

Ημερομηνία: 16/12/2012

Της Νικολέττας Μπούκα (nikolettabouka@yahoo.gr)

Για τον Γιώργο Παπανικολάου η Ιατρική δεν ήταν ένα επάγγελμα, για να βγάλει χρήματα, αλλά για να προσφέρει στην ανθρωπότητα. Κυρίως ήταν ένα ανήσυχο πνεύμα κι αυτό τον οδήγησε στην πιο σημαντική ιατρική ανακάλυψη, το τεστ ΠΑΠ, που σώζει εκατομμύρια γυναίκες σε όλο τον κόσμο από τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας. Μάλιστα σύμφωνα με τις στατιστικές η θνησιμότητα λόγω του καρκίνου αυτού έχει μειωθεί κατά 70% χάρη στο τεστ ΠΑΠ.

Ο Γ. Παπανικολάου ήταν ένας από τους μεγαλύτερους ευεργέτες της ανθρωπότητας και από τους σημαντικότερους γιατρούς του 20ού αιώνα. Γεννήθηκε το 1883 στην Κύμη της Ευβοίας και πέθανε το Φεβρουάριο του 1962 στο Μαϊάμι της Φλόριντας. Φέτος συμπληρώνονται 50 χρόνια από το θάνατό του και η UNESCO διοργανώνει σειρά εκδηλώσεων προς τιμήν του. Ειδικότερα

η Ελληνική Εθνική Επιτροπή για την UNESCO και το Κέντρο UNESCO για τις Γυναίκες και την Ειρήνη στα Βαλκάνια, σε συνεργασία με την Ιατρική και την Παιδαγωγική σχολή του ΑΠΘ, διοργανώνουν την Τετάρτη, από τις 6 το απόγευμα έως τις 8 το βράδυ, στο ξενοδοχείο «Makedonia Palace» τιμητική εκδήλωση αφιερωμένη στη ζωή και το έργο του σπουδαίου γιατρού και ερευνητή, ενταγμένη στον κύκλο των εκδηλώσεων για το επετειακό έτος Παπανικολάου της UNESCO.

Ήταν ένας ιδιαίτερα ευαίσθητος άνθρωπος. Η αγάπη και η φροντίδα που έλαβε από την οικογένειά του τον έκαναν να νοιάζεται για τους συνανθρώπους του. Ταυτόχρονα όμως ήταν τελειομανής και εργασιομανής. Πίστευε ότι ο άνθρωπος πρέπει να ξεπερνά συνεχώς τον εαυτό του και να ψάχνει να βρει κάτι ανώτερο, κάτι καλύτερο.

Ο θείος Γιώργος

Η Γιούλη Κόκκορη ήταν μόλις 2 ετών, όταν ο Γεώργιος Παπανικολάου, ο «θείος Γιώργος», όπως τον φώναζαν, έφυγε από τη ζωή. Η ίδια μπορεί να μην έχει αναμνήσεις από τον άνθρωπο και τον επιστήμονα, ωστόσο τον γνώρισε μέσα από τις αφηγήσεις της μητέρας της, της Μαρίας Κόκκορη, ανιψιάς του Γ. Παπανικολάου.

«Η μητέρα μου έζησε έναν χρόνο μαζί του, το 1954-1955, όταν πήγε στην Αμερική και φιλοξενήθηκε στο σπίτι του. Μετά τον ξαναείδε για τελευταία φορά το 1957, στη διάρκεια του δίμηνου ταξιδιού του σε Ελλάδα και Ευρώπη. Αυτό που μου είχε μεταφέρει ήταν ότι ήταν ιδιαίτερα συναισθηματικός άνθρωπος», περιγράφει στη «ΜτΚ» η κ. Κόκκορη. Σημειώνει ότι ο Γ. Παπανικολάου ήταν πολύ ανήσυχο πνεύμα, που δεν μπορούσε να επαναπαυτεί ούτε καν σε αυτά που του παρείχε η οικογένειά του. Ήθελε πάντα να μάθει κάτι καινούργιο, το πιο σύγχρονο, την τελευταία εξέλιξη και αυτό τον χαρακτήριζε μέχρι το τέλος της ζωής του. Είχε ένα ανικανοποίητο μέσα του. Ήθελε πάντα να βρίσκεται μπροστά.

«Να φανταστείτε, στα 78 του χρόνια ξεκίνησε να φύγει από τη Νέα Υόρκη και να πάει να ιδρύσει ένα Ινστιτούτο Έρευνας για τον καρκίνο στο Μαϊάμι της Φλόριντας, παίρνοντας μαζί του κάποιους στενούς συνεργάτες και βρίσκοντας εκεί καινούργιους. Σε αυτήν την ηλικία έκανε ένα βήμα που άλλος δεν θα το έκανε ούτε στα 50 του», λέει η κ. Κόκκορη.

Επίσης πάντα είχε μία τάση για το ανώτερο, δηλαδή έλεγε ότι ο άνθρωπος πρέπει να ξεπερνά συνεχώς τον εαυτό του, να ψάχνει να βρει κάτι ανώτερο, κάτι καλύτερο και ερευνούσε πάντα σε βάθος το καθετί, πριν να προχωρήσει. Είχε μία τελειομανία και απόλυτη προσήλωση στο στόχο του, στο ότι έπρεπε να φτάσει κάπου όπου δεν είχε φτάσει κάποιος άλλος.

Ενδεικτική του τρόπου με τον οποίο σκεφτόταν ο Γ. Παπανικολάου είναι μία φράση από επιστολή του προς την οικογένειά του: «Η δύναμις που με βάζει να ανέβω σε ανώτερες σφαίρες δράσεως με αποτυφλώνει τόσο, ώστε να μη βλέπω ούτε κινδύνους ούτε εμπόδια... Συνήθισα να ζω με τη σκέψη του μέλλοντος, ώστε το παρόν μου κατήντησε ξένο και αδιάφορο. Όλα αυτά δεν απορρέουν από τη θέλησή μου αλλά από μία ανώτερη ανάγκη, που είναι κλεισμένη μέσα στην ψυχή μου...».

Χωρίς έπαρση

Ο Γ. Παπανικολάου έφυγε για την Αμερική το 1913 και επέστρεψε στην Ελλάδα μόνο μία φορά, το 1957, οπότε έμεινε για δύο μήνες. Επέστρεψε στην Αμερική, όπου και πέθανε το 1962.

«Αυτό που μου είχε κάνει μεγάλη εντύπωση από τις περιγραφές της μητέρας μου ήταν ότι, όταν ήρθε στην Ελλάδα, συνάντησε πολύ κόσμο, καθηγητές γιατρούς, αλλά ήθελε πάρα πολύ να πάει στην Κύμη, απ' όπου καταγόταν. Όταν έφτασε στην Κύμη, οι ντόπιοι τού επιφύλαξαν πολύ μεγάλη υποδοχή. Κατέβηκε στην πλατεία και άρχισε να χαιρετά τον κόσμο έναν, έναν. Δηλαδή είχε μία απλότητα, δεν είχε την έπαρση του επιτυχημένου επιστήμονα. Μετά πήγε μαζί τους στο καφενείο, κάθισαν, συζήτησαν, είχε μία πολύ ανθρώπινη επαφή και καθόλου διαφορετική από αυτήν που ίσως περίμενε κάποιος», περιγράφει η κ. Κόκκορη.

Ο Γ. Παπανικολάου δεν επέτρεπε στον εαυτό του να έχει πολύ ελεύθερο χρόνο. Ακόμη και τις αργίες και τις γιορτές είχε πάντα το μικροσκόπιο στο σπίτι του. Του άρεσε να βάζει δίσκους κλασικής μουσικής και να δουλεύει ακούγοντας μουσική.

Όπως αφηγείται η κ. Κόκκορη, δεν άφηνε δευτερόλεπτο αναξιοποίητο. Δούλευε συνέχεια από τις 9 το πρωί έως τις 7 το βράδυ. Έπαιρνε φαγητό από το σπίτι, έτρωγε στο νοσοκομείο και βέβαια ακούραστος σύντροφος και στήριγμά του ήταν η γυναίκα του, η Μάχη, η οποία ήταν πάντα μαζί του. Μάλιστα είχε δεχτεί να κάνει σε αυτήν τα πειράματά του για τις έρευνές του.

Η αναγνώριση

Ο σπουδαίος ερευνητής ένωσε βαθιά απογοητευμένος από την ψυχρή αποδοχή που είχε αρχικά η έρευνά του. Τελικά η πολυπόθητη αναγνώριση ήρθε με το περίφημο τεστ ΠΑΠ, τη μοναδική

προληπτική μέθοδο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας. Όσο όμως κι αν φαίνεται απίστευτο, η ανακάλυψη αυτή δεν του χάρισε το Νόμπελ Ιατρικής.

«Μπορεί να είχε πικρία που δεν του απονεμήθηκε το Νόμπελ Ιατρικής, αλλά δεν την είχε εκφράσει ποτέ. Πάντως νομίζω ότι η Ελλάδα αναγνώρισε την προσφορά του, όσο είναι δυνατόν βέβαια στην Ελλάδα να αναγνωρίζεται κάποιος και μετά θάνατον. Τώρα αυτό που μένει είναι να μάθουν όλες οι γυναίκες να κάνουν το τεστ ΠΑΠ σε όλο τον κόσμο, όχι μόνο στην Ελλάδα», λέει η κ. Κόκκορη και προσθέτει ότι το να είσαι απόγονος ενός τόσο σημαντικού και σπουδαίου ανθρώπου και επιστήμονα «είναι μία συνεχής υπενθύμιση ότι κάτι πρέπει να κάνω κι εγώ, να βοηθήσω, να συμμετάσχω, ακολουθώντας το παράδειγμά του».

Η ίδια, οδοντίατρος στο επάγγελμα, έστησε εδώ και περίπου έναν χρόνο ιστοσελίδα με το όνομα «Dr Pap», όπου παρουσιάζεται η ζωή και το έργο του Γ. Παπανικολάου μέσα από το μεγάλο αρχείο που διατηρούσε επί 50 χρόνια η μητέρα της.

Ο μέντορας

Η Ελένη Δεληγεώργη-Πολίτη είναι ομότιμη καθηγήτρια Παθολογικής Ανατομικής της Ιατρικής σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ήταν φοιτήτρια Ιατρικής στο τελευταίο έτος, όταν γνώρισε τον Γεώργιο Παπανικολάου. Η συνάντηση έγινε στην Κύμη, απ' όπου κατάγεται και η ίδια, στη μία και μοναδική επίσκεψη του καθηγητή στην Ελλάδα, από τότε που έφυγε στην Αμερική. Όπως περιγράφει στη «ΜτΚ», η συνάντηση ήταν καθοριστική και από εκείνη τη στιγμή ο Παπανικολάου έγινε ο μέντοράς της. Μετά το πτυχίο της και κατόπιν εξετάσεων έλαβε υποτροφία του ΙΚΥ στην Κυτταρολογία προς τιμήν του Γεωργίου Παπανικολάου. Πέτυχε σημαντικές διακρίσεις στην καριέρα της, ενώ το 2008 τιμήθηκε με το χρυσό μετάλλιο Παπανικολάου για το επίτευγμά της στον τομέα της πρόληψης του καρκίνου του θυρεοειδούς με τη μέθοδο της βιοψίας με λεπτή βελόνη. Το 1983, με αφορμή τη συμπλήρωση 100 χρόνων από τη γέννηση του Γ. Παπανικολάου, ως πρόεδρος της Παθολογοανατομικής Εταιρείας η κ. Δεληγεώργη-Πολίτη καθιέρωσε δωρεάν εξέταση με τεστ ΠΑΠ των γυναικών της Κύμης και των περιχώρων, κάτι που συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Η ίδια αγωνίζεται εδώ και χρόνια για τη δημιουργία ενός κυτταρολογικού-παθολογοανατομικού εργαστηρίου στο νοσοκομείο της Κύμης, τονίζοντας ότι είναι ο καλύτερος τρόπος, για να τιμήσουμε το μεγάλο γιατρό.

«Ο Γεώργιος Παπανικολάου ήταν αποφασιστικός και επίμονος. Έτρεφε μέσα του το αίσθημα της προσφοράς και γι' αυτήν αγωνίστηκε σκληρά, αγνοώντας κάποιες αποτυχίες και τις πάμπολλες δυσκολίες που συνάντησε. Πίστευε πως η θέληση και η επιμονή κάποτε θα ανταμειφθούν με τα αποτελέσματα που θα δώσουν. Γι' αυτό και τελικά οι προσπάθειές του

πέτυχαν», τονίζει η κ. Δεληγεώργη-Πολίτη και προσθέτει ότι παρά τη διεθνή φήμη και ακτινοβολία του παρέμεινε μέχρι το τέλος της ζωής του πιστός και σεμνός γιατρός, υπηρετών την επιστήμη του.

Αυτό άλλωστε προκύπτει και από τα λόγια του ίδιου, από τα οποία, όπως λέει η κ. Δεληγεώργη, όλοι οι γιατροί και ειδικά οι νεότεροι οφείλουν να παραδειγματιστούν: «Το ιδανικό μου δεν είναι να πλουτίσω ούτε να ζήσω ευτυχής, αλλά να εργαστώ, να κάμω κάτι αντάξιο ενός ανθρώπου ηθικού και δυνατού. Θέλω να πολεμήσω εμπρός εις την πρώτη γραμμή και ή να πέσω τίμια ή να φέρω εκ των πρώτων τη σημαία της προόδου εις τον δρόμον του μέλλοντος».

Η προσφορά και η εξέλιξη

Όπως δηλώνει στη «ΜτΚ» ο πρόεδρος της Ιατρικής σχολής Βασίλης Ταρλατζής, η προσφορά του Γ. Παπανικολάου είναι σπουδαία, καθώς με το τεστ ΠΑΠ, που είναι μία εξέταση πολύ απλή και φθηνή, μπορούν να σωθούν και σώθηκαν όλα αυτά τα χρόνια εκατομμύρια γυναίκες σε όλο τον κόσμο. Με υψηλή ακρίβεια το τεστ διαγιγνώσκει τα αρχικά στάδια βλαβών στον τράχηλο, τα οποία μπορούν να εξελιχθούν σε καρκίνο του τραχήλου και ως εκ τούτου η αρρώστια αυτή δύναται να αντιμετωπιστεί έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Επίσης με τα χρόνια υπήρξε εξέλιξη του τεστ ΠΑΠ. Εκείνο όμως που αποτέλεσε το μεγάλο σταθμό ήταν η ανακάλυψη ότι οι σημαντικότερες μορφές καρκίνου του τραχήλου της μήτρας σχετίζονται με τον ιό HPV. Έτσι μπόρεσαν οι ερευνητές να παρασκευάσουν εμβόλιο κατά του ιού, που προστατεύει από το συγκεκριμένο καρκίνο.

Σκέψεις, Ελύτης... 2η ζωή.....!!!!

(από Το Παράπονο, του Οδ. Ελύτη)

Αναρωτιέμαι μερικές φορές: είμαι εγώ που σκέφτομαι καθημερινά πως η ζωή μου είναι μία; Όλοι οι υπόλοιποι το ξεχνούν; Ή πιστεύουν πως θα έχουν κι άλλες, πολλές ζωές, **για να κερδίσουν τον χρόνο που σπαταλούν;**

Μούτρα. Ν' αντικρίζεις τη ζωή με μούτρα. Τη μέρα, την κάθε σου μέρα. Να περιμένεις την Παρασκευή που θα φέρει το Σάββατο και την Κυριακή για να ζήσεις. Κι ύστερα να μη φτάνει ούτε κι αυτό, να χρειάζεται να περιμένεις τις διακοπές. Και μετά ούτε κι αυτές να είναι αρκετές. Να περιμένεις μεγάλες στιγμές. **Να μην τις επιδιώκεις, να τις περιμένεις.**

Κι ύστερα να λες πως είσαι άτυχος και πως η ζωή ήταν άδικη μαζί σου.

Και να μη βλέπεις πως ακριβώς δίπλα σου συμβαίνουν αληθινές δυστυχίες που η ζωή κλήρωσε σε άλλους ανθρώπους. Σ' εκείνους που δεν το βάζουν κάτω και αγωνίζονται. Και να μην μαθαίνεις από το μάθημά τους. Και να μη νιώθεις καμία φορά ευλογημένος που μπορείς να χαιρέσαι τρία πράγματα στη ζωή σου, την καλή υγεία, δυο φίλους, μια αγάπη, μια δουλειά, μια δραστηριότητα που σε κάνει να αισθάνεσαι ότι δημιουργείς, ότι έχει λόγο η ύπαρξή σου.

Να κλαίγεις που δεν έχεις πολλά. Που κι αν τα είχες, θα ήθελες περισσότερα. Να πιστεύεις ότι τα ξέρεις όλα και να μην ακούς. Να μαζεύεις λύπες και απελπισίες, να ξυπνάς κάθε μέρα ακόμη πιο βαρύν. Λες και ο χρόνος σου είναι απεριόριστος.

Κάθε μέρα προσπαθώ να μπω στη θέση σου. Κάθε μέρα αποτυγχάνω. Γιατί αγαπάω εκείνους που αγαπούν τη ζωή. Και που η λύπη τους είναι η δύναμή τους. Που κοιτάζουν με μάτια άδολα και αθώα, ακόμα κι αν πέρασε ο χρόνος αδυσώπητος από πάνω τους. Που γνωρίζουν ότι δεν τα ξέρουν όλα, γιατί δεν μαθαίνονται όλα.

Που στύβουν το λίγο και βγάζουν το πολύ. Για τους εαυτούς τους και για όσους αγαπούν. Και δεν κουράζονται να αναζητούν την ομορφιά στην κάθε μέρα, στα χαμόγελα των ανθρώπων, στα χάρδια των ζώων, σε μια ασπρόμαυρη φωτογραφία, σε μια πολύχρωμη μπουγάδα.

*Όσο κι ' αν κανείς προσέχει
όσο κι ' αν το κυνηγά
πάντα, πάντα θα ' ναι αργά
δεύτερη ζωή δεν έχει.*

The Russian Corner

Μόσχα, 23 Ιανουαρίου 2013

Δια του παρόντος αποστέλλεται ενημέρωση για την πρωτοβουλία της «Φωνή της Ελλάδας» της Ελληνικής Ραδιοφωνίας και του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων **ΟΣΚ Α.Ε.**

Αγαπητοί φίλοι, συμπατριώτες και συμπατριώτισσες, γεια σας από την Αθήνα.

Σας ενημερώνουμε πως η «Φωνή της Ελλάδας» της Ελληνικής Ραδιοφωνίας και ο Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων **ΟΣΚ Α.Ε.**, στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης τους, ενώνουν τις δυνάμεις τους και εκπέμπουν το μήνυμα:

«Υιοθετήστε ένα ειδικό σχολείο»

Σε μια περίοδο δύσκολη για την πατρίδα δεν μπορούμε να μείνουμε απαθείς σε συνανθρώπους μας που η ζωή τους στέρησε το πολυτιμότερο αγαθό που είναι η υγεία!

Η «Φωνή της Ελλάδας» (ΕΡΑ5) και ο Οργανισμός που στεγάζει τη γνώση των παιδιών μας (ΟΣΚ Α.Ε.), υλοποιούν αυτό το πιλοτικό πρόγραμμα που θα δώσει χαμόγελο και αισιοδοξία σε μαθητές Ειδικών σχολείων στα Δυτικά Προάστια, που δοκιμάζονται ιδιαίτερα σ' αυτή τη δύσκολη για όλους μας εποχή.

Στόχος μας είναι να δημιουργηθεί ένα δίκτυο αλληλεγγύης από τους όπου Γης Έλληνες για να καλυφθούν οι ανάγκες έξι ειδικών σχολείων που εδρεύουν **στο Περιστερι, τρία συστεγαζόμενα στο Αιγάλεω, στο Ίλιον και στο Πέραμα.**

Η δυσκολία μεταφοράς των μαθητών με ειδικές ανάγκες από και προς τα σχολεία τους καθώς και οι σοβαρές ελλείψεις σε προσωπικό, έρχονται να επιβαρύνουν ακόμη περισσότερο την κατάσταση διαμορφώνοντας τις συνθήκες ελλιπούς μόρφωσης των παιδιών. Χαρακτηριστικών των περισσοτέρων παιδιών είναι η δυσχερής οικονομική κατάσταση της οικογένειάς τους που σε πολλές περιπτώσεις είναι μονογονεϊκές ή άνεργοι και οι δύο γονείς. Αξιοσημείωτο επίσης είναι το γεγονός, ότι ανάμεσα σ' αυτά τα παιδιά βρίσκονται μαθητές που διακρίθηκαν σε μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις και άλλους τομείς. Σε ό, τι αφορά την κτιριακή υποδομή, ήδη ο ΟΣΚ έχει δρομολογήσει την κατασκευή - όπου χρειάζεται- αιθουσών καθώς και την επισκευή των ήδη υπαρχουσών κατά περίπτωση.

Υιοθετώ ένα ειδικό σχολείο σημαίνει:

Προσφέρω, στηρίζω και καλύπτω στο βαθμό και στη συχνότητα που μπορώ, τις ανάγκες τους σε εξοπλισμό (εκπαιδευτικό υλικό, τεχνολογικό εξοπλισμό, ιατρικό υλικό, ειδικό λεωφορείο για τη μεταφορά των μαθητών κ.ά.).

Θέλω ισότιμη μεταχείριση για όλους τους συνανθρώπους μου και όχι ειδική.

Γνωρίζω τον άνθρωπο που έχει ανάγκη και του δίνω δύναμη με την προσφορά μου.

Ωστόσο το πιο σημαντικό είναι ότι οι ξενιτεμένοι Έλληνες που θέλουν να βοηθήσουν την πατρίδα σ' αυτή τη δύσκολη συγκυρία και δη τα σχολεία αυτά, θα έχουν τη δυνατότητα να το κάνουν οργανωμένα και πάντα σε συνεννόηση με τη συντονιστική επιτροπή του «Υιοθετήστε ένα ειδικό σχολείο». Η αρμόδια επιτροπή θα μεσολαβεί προκειμένου να φέρνει σε επαφή τους ενδιαφερόμενους με τους υπεύθυνους των ειδικών σχολείων για την υλοποίηση αυτού του σημαντικού εγχειρήματος. Το εγχείρημα αυτό έχει μεγάλη αξία γιατί τα παιδιά θα γνωρίσουν τους ανθρώπους που τους νοιάστηκαν από τόσο μακριά και υιοθέτησαν τα σχολεία τους με πράξεις αγάπης.

Η αγκαλιά και το χάδι σ' αυτά τα παιδιά έχει ξεχωριστή σημασία όταν έρχεται από μακριά, από έναν ξενιτεμένο Έλληνα...

*"είναι καιρός να καταλάβουμε
πως δεν έχουμε να περιμένουμε
άλλη κατανόηση από εκείνην
του ανθρώπου για τον άνθρωπο..."*
Άγγελος Τερζάκης

Για την προσφορά σας επικοινωνήστε με τη Συντονιστική Επιτροπή του «Υιοθετήστε ένα ειδικό Σχολείο»:

- Νότα Χατζηαναστασίου (Προϊσταμένη τμήματος Απόδημου Ελληνισμού της «Φωνής της Ελλάδας») τηλ.: 210-6066271 email: pxatzianastasiou@ert.gr

- Νατάσα Βησσαρίωνος (Δημοσιογράφος της «Φωνής της Ελλάδας») Τηλ. 210-6066298
email : apodimos_era5@ert.gr

- Μαρία Χριστίνα Μπακλαβά (Σύμβουλος Επικοινωνίας του ΟΣΚ) τηλ: 210-5272432
email: baklavam@osk.gr

Με θερμούς χαιρετισμούς από την πατρίδα
Γιάννα Τριανταφύλλη,
Διευθύντρια της "Φωνής της Ελλάδας".